

ESCOLA D'ACTIVISME I FINANCES ÈTIQUES

Presentació

L'Escola d'Activisme Econòmic en finances ètiques és una proposta temàtica que incorpora l'activisme en el marc de campanyes a favor d'una justícia econòmica global i les finances ètiques i solidàries com l'engranatge d'una economia transformadora. L'Escola serà un espai perquè els i les joves puguin reflexionar sobre el model econòmic actual, responsable de la crisi climàtica i les desigualtats socials, a escala global, coneguin les alternatives que promouen una transformació social a favor d'un desenvolupament econòmic i social just i equitatiu i s'impliquin en les campanyes, accions i xarxes que promouen aquesta transformació.

Objectius

- Formació en els impactes econòmics, socials i ambientals del sistema financer convencional
- Formació i sensibilització en les finances ètiques, què són i com funcionen, i perquè representen un model alternatiu que contribueix a la justícia econòmica local i global.
- Donar a conèixer l'economia social i solidària i el mercat social de Catalunya.
- Implicar els i les joves en les campanyes i iniciatives a favor de la justícia econòmica global i les finances ètiques.

Calendari

- 17 de febrer fins al 16 de març, cada dissabte el bloc formatiu de 10 h a 17 h (dinar inclòs).
- 17 de febrer fins al 30 de juliol bloc d'estades pràctiques activistes i acompanyament des de l'Escola.

Què és l'Escola d'Activisme i Finances Ètiques

En els darrers 15 anys hem viscut una sèrie d'esdeveniments polítics, econòmics i socials que encara avui, dibuixen les nostres vides: la crisi econòmica i financera del 2008, les polítiques d'austeritat, la crisi per covid-19, les successives guerres d'Ucraïna, Congo, Síria, ara Palestina, entre d'altres, o el ràpid ascens de l'extrema dreta arreu del nord i el sud global. Totes han estat **crisis globals, amb diferents característiques**, encara que compartint una mateixa evidència: el **caràcter fràgil, problemàtic i interconnectat del sistema econòmic mundial** (Oxfam Intermón 2022).

També hem vist, però, com **la societat civil mai s'ha quedat immobilitzada** davant tots aquests processos i, en canvi, s'ha organitzat per trobar les seves pròpies respostes, impulsant canvis polítics, socials i econòmics en les seves societats. Els **moviments de les Economies Transformadores no només es basen en l'organització col·lectiva i aposten pel territori sinó que també són eines per la justícia global i la sostenibilitat climàtica**.

Tanmateix, **des del nord global continuem imposant el model econòmic neoliberal globalitzat**. Aquest **model garanteix l'acumulació de capital i concentració de poder per part de grans corporacions mentre que el sud global pateix de manera més extrema els seus impactes econòmics, socials i ambientals**. També en podem dir neocolonialisme. Segons dades del 2022, els 252 homes més rics posseeixen més riquesa que les 1.000.000.000 de dones i nenes d'Àfrica, Amèrica Llatina i el Carib(1). Alhora, l'1% més ric de la humanitat és la responsable del 52% de les emissions acumulades en l'atmosfera entre 1990 i 2015(2).

I quin és el paper del sistema financer en aquest context? Doncs és l'espai per excel·lència d'aquest procés, **financeritzant l'economia mitjançant la desregulació de capital a escala global**. Des dels anys 1980, la desregulació financera global i la creixent desigualtat econòmica, ha dibuixat un entorn social i econòmic abocat a l'emergència climàtica, la pobresa extrema, les guerres, etc. S'estima que el **sector financer constitueix el 15% del PIB mundial(3) és a dir, capital especulatiu desvinculat de l'economia real**. Alhora, la major part de la riquesa del món es troba a paradisos fiscals, gestionats per tan sols 50 grans bancs(4), garantint un circuit financer desregulat i opac, invisibilitzant així la seva traçabilitat, entre el moviment de capital i diversos impactes arreu del món.

Però en tenen impactes, i de greus. Per exemple, **3 de cada 4 armes(5) al món no existirien si no fos pel finançament dels bancs** a la indústria militar, i en relació amb el control de fronteres, els principals bancs espanyols han finançat almenys amb 14.000 milions de dòlars el negoci de la militarització de fronteres(6).

En aquest context, des del nord global **hem de promoure la mobilització per la justícia econòmica global i un sistema financer alternatiu**, que esdevingui l'engranatge d'una **economia que posi en el centre la sostenibilitat de les persones i el planeta**.

(1) Les desigualtats maten, Oxfam Intermón 2022, pg.7.

(2) Combatir la desigualtat de les emissions de carbó, Oxfam Intermón 2020, pg.2.

(3) Economia la servei de l'1% Oxfam Intermón 2019, pg.28.

(4) Economia la servei de l'1% Oxfam Intermón 2019, pg.30.

(5) Informe Banca Armada 2023

(6) Financiación de la militarización y la guerra de fronteras en el mediterráneo Centre Delas, 2023

Programa

17 Febrer

Les finances ètiques com a engranatge de les economies transformadores

Les finances ètiques i solidàries són una eina per a construir un model social i econòmic alternatiu a l'hegemònic. Són entitats financeres al servei de les necessitats de les persones, tenen una gestió democràtica i participativa i incorporen a la seva activitat criteris de sostenibilitat social i ambiental impulsant iniciatives econòmiques transformadores.

10-14h	Finances ètiques com a engranatge de l'economia social i solidària - Origen i situació de les finances ètiques i solidàries - El Baròmetre de les finances ètiques i solidàries
--------	---

14-15h Dinar

15-17h	Economia Social i Solidària i el mercat social de Catalunya i estat espanyol - Perquè és una alternativa l'ESS - Mercat social i Consum conscient - Presentació d'Alternatives
--------	--

Algunes dades destacades...

- ✗ S'estima que el **sector financer constitueix el 15% del PIB mundial**.
("Economia la servei de l'1%" Oxfam Intermón 2019).
- ✓ Les finances ètiques el 2022, **més de 1.900 milions en préstecs, 186.000 usuàries i una morositat de només 1,22%**.
(Font: Baròmetre FE2022)
- ✓ **Més de 1.500 iniciatives de Catalunya**, que aposten pel territori, la justícia social i la sostenibilitat climàtica
(Font: Pam a Pam)

24 Febrer

Quin paper tenen els bancs en les guerres?

L'aliança de la indústria armamentista i el sistema financer és fonamental per tal de garantir el constant augment de la producció i distribució d'armament arreu del món.

10-14h	El paper dels bancs i les asseguradores en la vulneració de DDHH i presentació de campanyes - Campanya Banca Armada - Finançament projectes que vulneren DDHH - Fiscalitat i sistema financer
--------	--

14-15h Dinar

15-17h	Coneix les entitats de finances ètiques a fons - OikoCredit Catalunya - Arç Cooperativa
--------	---

Algunes dades destacades...

- ✗ **3 de cada 4 armes** al món no existirien si no fos pel finançament dels bancs
(Font: bancarmada)
- ✗ Els principals bancs espanyols han finançat amb almenys **14.000 milions de dòlars el negoci de la militarització de fronteres**
(Font: Bancarmada)

2 Març

Quins són els impactes reals de l'especulació financera?

L'economia neoliberal, globalitzada i financeritzada promou l'acumulació i concentració del capital així com la mercantilització de les necessitats de les poblacions d'arreu del món. Les conseqüències directes són la vulneració de drets humans fonamentals, el manteniment i l'augment de les desigualtats econòmiques i socials globals.

10-14h	El paper dels bancs i les asseguradores en la vulneració de DDHH i presentació de campanyes - Justícia econòmica i drets social (Pendent de confirmació) - Especulació alimentària i el dret a l'alimentació - Impactes sobre els Drets laborals de les dones - Accionariat crític contra el greenwashing
--------	--

14-15h Dinar

15-17h	Coneix les entitats de finances ètiques a fons - Fiare Banca Ètica
--------	---

Algunes dades destacades...

La major part de la riquesa offshore és gestionada per tan sols 50 grans bancs, i el 40% d'aquests actius són gestionats pels deu bancs amb major volum de negoci. ("Economia la servei de l'1%" Oxfam Intermón 2019).

9 Març

Davant l'emergència climàtica, imaginem futurs (im)possibles

Són les grans corporacions i el sistema financer neoliberal els millors aliats per fer front a l'emergència climàtica? Si fem cas del greenwashing potser sí!

10-14h	El paper del sistema econòmic i financer en la crisi ecològica i propostes per a la transició ecosocial - Campanya contra la Banca Fòssil (Pendent de confirmació) - Campanya per la Transició Ecosocial - tallers Futurs (im)possibles
14-15h Dinar	
15-17h	Coneix les entitats de finances ètiques a fons - Coop57

Algunes dades destacades...

- ×** Des de l'Acord Climàtic de París de 2015, **els 60 bancs més grans del món han invertit 5,5 bilions de dòlars en la indústria dels combustibles fòssils.**
(Font: <https://www.fossilbanks.org/fossil-banks>)
- ×** Publicitat pel **greenwashing financer**, la tècnica per excel·lència dels principals bancs de l'estat. (Font: <https://lacoordi.cat/wp-content/uploads/2022/11/verd-o-fals-analisi-bancari.pdf>)
- ×** **Contradiccions trobades respecte a les polítiques de sostenibilitat** dels 25 bancs europeus més importants a la recerca de ShareAction
(Font: <https://www.climatica.lamarea.com/banco-santander-caixabank-bbva-informe/>)

16Març

Activisme financer des d'una mirada feminista

Des dels anys 1980, la desregulació financera global i la creixent desigualtat econòmica global, ha dibuixat un entorn social i econòmic abocat a l'emergència climàtica, la pobresa extrema, les guerres, etc. En aquest context, des del nord global s'ha de posar en el centre de l'articulació dels moviments socials la justícia econòmica global.

10-14h	Activisme per la justícia econòmica global - Financerització de l'economia i la generació de deute - Impactes globals i locals del sistema financer des de la perspectiva ecofeminista
--------	--

14-15h Dinar

15-17h	Coneix les entitats de finances ètiques a fons - Fondo Dalia - CoopHalal - La Base
--------	---

Algunes dades destacades...

- ✗ Exclusió financera de les **dones tenen 20% menys de probabilitats que un home d'obtenir un préstec** d'una entitat financera oficial ("Economia la servei de l'1%" Oxfam Intermón 2019).
- ✗ **Els 252 homes més rics posseeixen més riquesa que les 1.000.000.000 de dones** i nenes d'Àfrica, Amèrica Llatina i el Carib (Font: Les desigualtats maten, Oxfam Intermón 2022)

ESCOLA D'ACTIVISME I FINANCES ÈTIQUES